

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده علوم اجتماعی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم ارتباطات اجتماعی

عنوان:

**نقش تلویزیون در ارتقای فرهنگ زیست محیطی مردم
(بررسی دیدگاه های متخصصان ارتباطات و محیط زیست)**

استاد راهنما: جناب آقای دکتر خانیکی

استاد مشاور: سرکار خانم دکتر ببران

دانشجو: زینب غریب زاده

بهمن 1389

نام بعضی نفرات روشنم میدارد

قوت می بخشد، ره می اندازد

نام بعضی نفرات رزق روحم شده است

وقت هر دلتنگی، سویشان دارم دست

جراتم می بخشد، روشنم میدارد

و اجاق کهنه سرد سرایم

گرم می یابد از گرمی عالی دمشان

یاد بعضی نفرات...

تقدیم به:

پدر و مادرم به پاس تمام زحماتشان...

همسرم که قوت قلبم بود و اگر دلگرمی هایش نبود این کار به پایان نمی رسید.

واساتید ارجمندم جناب آقای خانیکی و سرکار خانم بیران که همواره از محضرشان می آموزم

والارض مددناهاوالقینافیها رواسی وانبتنافیها من کل شی موزون و جعلنا لکم فیہامعایش و من لستم له برازقین
وان من شی الاعنداخزائنه ومانزلہ الا بقدر معلوم

زمین را بگستر دیم و در آن کوهها فکنندیم و همه چیزهای مناسب در آن برویانندیم. و در آنجا برای شما و کسانی که
شما روزی دهشان نیستید، لوازم معیشت قرار دادیم. هر چه هست خزینہ های آن نزد ما است، و ما آن را جز به اندازه
معین نازل نمی کنیم.

قرآن کریم "آیات ۱۹، ۲۰ و ۲۱ سوره حجر"

گفتاری از کوروش کبیر (ترجمہ شدہ از منشور پارسوماش)

به فہم آب رسیدن و گندم را گرامی داشتن

این آیین من است.

پس ہر کہ رونده ای را بیازارد

جہان را آزرده است

او کہ درختی را بیفکند،

بی اجاق خواهد مرد

او کہ آب را بیالاید،

روان خویش را آلودہ است.

چکیده

نقش مهم رسانه های جمعی در فراگرد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بستگی به نوع بهداشت از نظام ارتباطی دارد. در واقع، ما باید از یک سو به شناخت علمی و دقیقی از عنصر رسانه ها، کارکرد آنها و آثار گوناگونی که در جامعه بر جای می گذارند، دست یابیم و از سوی دیگر با توجه به اینکه در مطالعات ارتباطات و توسعه مقوله محیط زیست در جهان صنعتی موضوعیت و محوریت یافته و به یکی از مؤلفه های اصلی توسعه پایدار تبدیل گردیده است، آنچه در این پژوهش مورد توجه قرار گرفته است، بررسی وضعیت فعلی و همچنین قابلیت تلویزیون در توجه به موضوع محیط زیست و رواج فرهنگ زیست محیطی در جهت ارتقای سطح آگاهی مردم است. دلیل انتخاب این رسانه، همه گیری، نفوذ، گستردگی مخاطبان، امکانات بالقوه و دامنه تأثیرگذاری تلویزیون است که می تواند فرهنگ محیط زیست را بین مردم رواج دهد و اولویت بخشد. این پژوهش میزان تأثیرگذاری و قابلیت تلویزیون را از منظر متخصصان در حوزه محیط زیست و رسانه بررسی کرده و بعد آنرا با دیدگاه کارشناسان و دست اندرکاران محیط زیست در تلویزیون مورد مقایسه قرار داده است. از جمله هدف های این پژوهش رسیدن به راهکارها و ایده هایی است که می تواند رسانه تلویزیون را در رسیدن به رواج فرهنگ زیست محیطی در بین مردم یاری دهد. چارچوب نظری این پژوهش نظریه های "نشر نوآوری ها"، "برجسته سازی" و "کاشت" می باشد. در جهت رسیدن به اهداف این پژوهش از روش دلفی، پیمایش و کیو استفاده گردید.

این پژوهش نشان داد که رسانه های جمعی به عنوان مهم ترین منبع اطلاعات محسوب شده و باگستره وسیع مخاطبان خود، ابزار کلیدی در امر آموزش و آگاهی افکار عمومی و آماده ساختن آنها در مواجهه با چالش های زیست محیطی در قرون آینده و عمومی کردن فرهنگ محیط زیست به شمار می آیند. رسانه ها، ضمن برجسته سازی مسائل محیط زیستی و آگاهی بخشی درباره خطراتی که متوجه محیط زیست است، با اعلام سیاستها، اقدامات و وعده های دولت؛ در افزایش پاسخگویی تصمیم گیران سیاسی و دولتمردان به مسائل زیست محیطی موثر است. این درحالیست که کمتر شاهد اطلاع رسانی محیط زیست از سوی تلویزیون بوده ایم و رسانه ملی که باید بیشترین نقش را در این امر داشته باشد، کمترین توجه را نسبت به محیط زیست دارد. پس

اطلاع رسانی رسانه درباره تخریب محیط زیست، ضمن اینکه منبعی مهم برای سیاست گذاران است می تواند منبعی مهم برای عامه مردم باشد تادرکنار سیاست مداران برای کاستن از این خطرات چاره اندیشی کنند.

پاسخگویان در این مهم نیز اشتراک نظر دارند که به طور قطع مهمترین عاملی که در حفظ و حراست از محیط زیست می تواند نقش اول و اساسی را ایفا کند، بسیج و تحریک انگیزه های مردمی است و چه انگیزه ای بالاتر از این آگاهی و شناخت برای عموم که بقای آنها بسته به محیط زیست سالم است. و این رسانه ها و بخصوص تلویزیون هستند که توانایی ایجاد این انگیزه در بین مردم در سطح وسیع را دارند.

کلید واژه: آموزش، افکار عمومی، تلویزیون، رسانه، فرهنگ، متخصصان ارتباطی، متخصصان محیط زیست،

محیط زیست

پیشگفتار

محیط زیست در سطح ملی و بین المللی، در معرض تهدیدهای جدی است. این تهدیدها از افزایش مصرف انرژی در جهان، انواع آلودگیها، نابودی جنگلها، انقراض گونه ها و .. از چالش های جدید در زندگی مردم امروز هستند، هرچند بسیاری از محققان و کارشناسان در سطح جهان، دیدگاه ها و راه حل های مختلفی برای حل مسائل زیست محیطی ارائه کردند اما اگر این راه حل ها با برنامه اقدام و پشتوانه های عملی همراه نباشد از اهمیت و حساسیت آن می کاهد. باید در پی یافتن علل این تهدیدها برآمد و برای کاستن یا محو هر یک دست به عمل زد.

باید پذیرفت که مبارزه با آلودگی محیط و طبیعت صرفاً جزو وظایف سازمان های ملی و بین المللی نیست بلکه تک مردم این کره خاکی و ملت یک کشور باید در این زمینه همگام با سازمان های دولتی و بین المللی کوشا باشند.

این پژوهش صرفنظر از اهمیت موضوع پژوهش؛ با عنایات الهی، علاقمندی پژوهشگر، همکاری جمعی از استادان برجسته در کنار مجریان پرتلاش محیط زیست و افراد علاقمند این حوزه، به ثمر رسیده است.

وظیفه خود می دانم از استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر خانیکی و استاد محترم مشاور سرکار خانم دکتر بیران که با قبول زحمت در مراحل مختلف این تحقیق، هدایت این رساله را بر عهده داشته اند و نیز سرکار خانم بروجردی که با خلوص و دلسوزی از هیچ کوششی در جهت مساعدت به این جانب دریغ نورزیدند، صمیمانه قدردانی و تشکر نمایم.

از استاد محترم جناب آقای دکتر نقیب السادات به خاطر داوری این پایان نامه و همچنین یادآوری اشکالات رساله قدردانی می نمایم.

از کلیه استادان، صاحب‌نظران و مجربانی که در مرحله جمع‌آوری اطلاعات ساعت‌ها به سوالات حضوری و پرسش‌نامه‌های رساله پاسخ دادند سپاسگزارم.

همچنین لازم است از آقایان دکتر شکرخواه، دکتر نمکدوست، دکتر میرفخرایی، دکتر مرادی، دکتر نصیری، دکتر کریمی، دکتر کرمی، دکتر دانه‌کار، دکتر کهرم و اینانلو که در انجام مصاحبه‌های علمی رغبت و مشغله‌های زیاد، اینجانب را یاری رساندند، سپاسگزاری نمایم.

شایسته است از همکاری صمیمانه دست‌اندرکاران و کارشناسان گروه‌های اجتماعی، فرهنگی، دانش و اقتصاد شبکه‌های سراسری در تکمیل پرسشنامه اینجانب قدردانی نمایم.

بر خود لازم می‌دانم از خانواده و دوستان عزیزم که در تمام مراحل این پایان‌نامه قوت قلبم بودند و یاری‌ام دادند بی‌نهایت قدردانی کنم.

و اما سخن آخر آنکه، اگر نقطه‌قوتی در این پژوهش به چشم می‌آید از استادان بزرگووارم است و کثرتی‌ها و کاستی‌ها همه از من. این پایان‌نامه را به آنان تقدیم می‌کنم.

به امید اصلاح امور. الحمدلله رب العالمین.

الهی وای بر من اگر دانشم رهنم شود و کتابم حجابم

(الهی‌نامه، استاد حسن زاده آملی)

زینب غریب زاده

بهمن ۱۳۸۹

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	پیشگفتار
۱	مقدمه
	فصل اول: کلیات
۲	۱-۱ طرح مسئله
	۲-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق
۶	۳-۱ تشریح فرایند تاریخی موضوع تحقیق
۶	۴-۱ اهداف تحقیق
	فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق
۹	مقدمه
۹	۱-۲ بخش اول: تعریف محیط زیست و مفاهیم مرتبط با آن
۱۰	۶-۱-۲ تاریخچه موضوع تحقیق
۱۸	۷-۱-۲ محیط زیست در آیین ادیان
۲۲	۸-۱-۲ قوانین زیست محیطی در جهان
۲۹	۸-۱-۲ حفاظت و بهسازی از محیط زیست در اروپا

- ۳۰ ۹-۱-۲ حفاظت و بهسازی محیط زیست در ایران
- ۳۲ ۱۰-۱-۲ قوانین زیست محیطی در ایران
بخش دوم: ارتباطات و محیط زیست
- ۳۹ ۱-۲-۲ رسانه و رویکردهای نظری
- ۴۰ ۱-۱-۲-۲ نظریه اشاعه نوآوری
- ۴۴ ۲-۱-۲-۲ نظریه برجسته سازی
- ۴۷ ۱-۲-۱-۲-۲ کاربرد نظریه برجسته سازی در مسائل زیست محیطی
- ۴۹ ۳-۱-۲-۲ نظریه کاشت
- ۵۱ ۱-۳-۱-۲-۲ کاربرد نظریه کاشت در مسائل زیست محیطی
- ۵۲ ۳-۲-۲ رسانه و افکار عمومی
- ۵۵ ۵-۳-۲-۲ افکار عمومی و محیط زیست
- ۵۷ ۴-۲-۲ رسانه و آموزش
- ۶۶ ۵-۲-۲ رسانه و محیط زیست
- ۶۶ ۱-۵-۲-۲ ترویج و آموزش فرهنگ زیست محیطی
- ۷۰ ۲-۵-۲-۲ آموزش محیط زیست
- ۷۳ ۴-۵-۲-۲ فرازو نشیب پوشش رسانه از مسائل و موضوعات محیط زیست
- ۷۴ ۵-۵-۲-۲ سیر خبرهای محیطی و گزارشگری محیط زیست

۷۸	۶-۵-۲-۲ ساختن گزارش های مؤثر زیست محیطی
	۳-۲ بخش سوم:چارچوب نظری،فرضیات و سوالات تحقیق
۸۰	۱-۳-۲ چارچوب نظری
۸۲	۳-۳-۲ سوالات تحقیق
	فصل سوم:روش تحقیق
۸۶	مقدمه
۸۶	۱-۳ روش تحقیق
۸۶	۱-۱-۳ ضرورت انتخاب یک روش تحقیق مناسب
۸۷	۲-۱-۳ متغیرهای اصلی تحقیق
۸۷	۳-۱-۳ تعریف نظری و عملیاتی واژه های تحقیق
۸۹	۴-۱-۳ جامعه آماری و روش نمونه گیری
۹۰	۵-۱-۳ روش جمع آوری اطلاعات
۹۰	۶-۱-۳ فنون مورد استفاده در تجزیه و تحلیل داده ها
۹۱	۷-۱-۳ اعتبار و پایایی تحقیق
۹۲	۲-۳ نظری برتاریخچه و دلایل شکل گیری روش دلفی
۹۸	۶-۲-۳ اعتبار روش دلفی
۹۹	۷-۲-۳ پایایی روش دلفی

۱۰۱	۳-۳ مراحل دلفی در این تحقیق
	فصل چهارم: یافته های تحقیق
۱۰۴	مقدمه
۱۰۴	۱-۴ بخش یکم- یافته های حاصل از مصاحبه حضوری
۱۰۶	۲-۴ بخش دوم- یافته های حاصل از پرسشنامه اول: ارزیابی ۵۰ ایده
۱۱۰	۳-۴ بخش سوم- ارائه یافته های پرسشنامه دوم تحقیق
۱۳۲	۴-۴ بخش چهارم- ارائه یافته های پرسشنامه نهایی تحقیق و مقایسه
	دیدگاه های متخصصان با کارشناسان و دست اندرکاران محیط زیست در تلویزیون
۱۴۵	۴-۵ روش کیو
	فصل پنجم: جمع بندی، نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۶۱	مقدمه
۱۶۵	۱-۵ جمع بندی و تحلیل یافته ها بر اساس سوالات تحقیق (پاسخ به سوالات تحقیق)
۱۷۱	۲-۵ نتیجه گیری
۱۷۷	۳-۵ پیشنهاد های تحقیق
۱۷۸	۴-۵ محدودیت های تحقیق
	۵-۵ منابع
۱۸۰	۵-۵-۱ منابع فارسی

۱۸۴

۲-۵-۵ منابع لاتین

۱۸۸

پیوست

فهرست جداول

۴۵	جدول ۱-۲ اجزا و فراگرد برجسته سازی
۶۸	جدول ۲-۲ برخی رویداد های مهم بین المللی مرتبط با آموزش محیط زیست
۱۱۰	جدول ۱-۴ پرسش اول
۱۱۱	جدول ۲-۴ پرسش دوم
۱۱۴	جدول ۳-۴ پرسش سوم
۱۱۷	جدول ۴-۴ پرسش چهارم
۱۱۸	جدول ۵-۴ پرسش پنجم
۱۲۱	جدول ۶-۴ پرسش ششم
۱۲۳	جدول ۷-۴ پرسش هفتم
۱۲۴	جدول ۸-۴ پرسش هشتم
۱۲۵	جدول ۹-۴ پرسش نهم
۱۲۷	جدول ۱۰-۴ پرسش دهم
۱۲۹	جدول ۱۱-۴ پرسش یازدهم
۱۳۰	جدول ۱۲-۴ پرسش دوازدهم
۱۴۶	جدول ۱۳-۴ گویه های مورد توافق پاسخگویان گروه ۲۱
۱۴۸	جدول ۱۴-۴ گویه های مورد اختلاف پاسخگویان گروه ۲۱

- ۱۵۰ جدول ۴-۱۵ گویه های مورد توافق پاسخگویان گروه ۳و۱
- ۱۵۲ جدول ۴-۱۶ گویه های مورد اختلاف پاسخگویان گروه ۳و۱
- ۱۵۴ جدول ۴-۱۷ گویه های مورد توافق گروه ۳و۲
- ۱۵۷ جدول ۴-۱۸ گویه های مورد اختلاف گروه ۳و۲
- ۱۵۸ جدول ۴-۱۹ گویه هایی که هر سه گروه با آن موافقتند

فصل اول:

کلیات پژوهش

مقدمه

بی تردید یکی از مهم ترین کارکردهای رسانه ها که از دیرباز مورد توجه و عنایت این حوزه قرار گرفته است، کارکردهای آموزشی این فناوری است. بحث های مربوط به آموزش رسانه ها را باید پس از فراگیری تلویزیون در جوامع مختلف بشری جستجو کرد. در این که آموزش یکی از کارکردهای اصلی و حرفه ای رسانه های ارتباط جمعی است هیچ تردیدی نیست. دانش در مورد بحران های زیست محیطی، تاثیرات نابودی محیط و تأثیر انسان در بروز گسترش این معضلات و راه حل هایی که در جهت کاهش این معضلات وجود دارد، لزوم آموزش زیست محیطی از طریق رسانه ها به خصوص تلویزیون را ضروری می کند.

"احترام به زمین و محیط زیست، ریشه در تاریخ بشر دارد و این احترام در بسیاری از داستان های اساطیری و فرهنگ های ملل جهان به صورت برجسته خود می نمایاند. انسان ها از آغاز دریافتند که رمز بقای آنها در گرو هماهنگی با طبیعت است و آموختند که زوال طبیعت، زوال آنهاست." (نصیری، ۱۳۷۹: ۱۳۸)

بشر در طول تاریخ به اشکال متفاوتی با طبیعت ارتباط برقرار می کرده است از اینرو تعامل بشر با محیط پیرامونش را به سه دهه تقسیم می کنند:

دوره اول: در این دوره بشر کاملاً مقهور طبیعت بوده و قادر به دخل و تصرف در آن نبوده است. مانند مرحله غار نشینی و مرحله روستانشینی

دوره دوم: در این دوره رابطه انسان با طبیعت متحول شده، بشر به صنعت ماشینی و به وجود آوردن کارخانه ها دست یافت و برای افزایش تولید، منابع طبیعی بیشتری مورد بهره برداری قرار گرفت و در نتیجه صدمات بیشتری به طبیعت وارد و ارتباط متعادل و متوازن بشر با طبیعت دگرگون شد.

دوره سوم: عصر همزیستی با طبیعت است. گسترش آلودگی ها موجب شد که جنبش هایی در سطح جهانی برای مقابله با این آلودگی تشکیل شود و این جنبش های روشنفکرانه بعدها رنگ سیاسی به خود گرفت. (تقی زاده انصاری، ۱۳۷۴: ۲۶ - ۲۳)

باقدم نهادن به قرن جدید به جهانیان نشان داده شد که محیط زیست چنان تخریب شده و رشد جمعیت و افزایش روزافزون قدرت تولیدبشر آن چنان ابعادی به این تخریب داده، که قابلیت سکونت بشر در این کره خاکی مورد تهدید قرار گرفته است. بنابراین در قرن آینده احتمالاً شاهد تغییرات چشم گیری خواهیم بود چرا که مصرف انرژی و منابع غیر قابل تجدید در حال افزایش است و ما شاهد کمبودهایی در برخی نقاط جهان خواهیم بود و این خطر است که تمام افراد جهان را تهدید می کند و همه جوامع بشری هم اکنون به خاطر یک نگرانی مشترک به هم پیوند خورده اند و اگر در دهه های گذشته معضلات زیست محیطی دامنه ای محدود داشته و به صورت بحران ملی یا منطقه ای رخ می دادند، اینک ابعاد گسترده تری یافته و به صورت بحران جهانی قلمداد میشود. از کنفرانس استکهلم (در دهه ۱۹۷۰) تا کنفرانس ریو (۱۹۸۰) اعتراض افکار عمومی جهان نسبت به آلودگی آب، خاک و هوا رفته رفته افزایش یافت. مشکلات زیست محیطی پیش روی ما فراتر از آن است که صرفاً به چشم مجموعه ای از مشکلات به آن نگاه کنیم و این ها نشان می دهد جامعه انسانی در مسیر "ناپایداری" زندگی می کند (چپراس، ۱۳۸۲: ۶ - ۲)

اگرچه کارنامه کلی بشر در این زمینه مایه دلسردی است اما این امر به معنای آن نیست که مامحکوم به شکستیم زیرا که در دهه های اخیر گام هایی هر چند کوچک جهت ترمیم این ویرانی برداشته شد مانند "توسعه پایدار" که حفاظت از محیط زیست را در دستور کار خود دارد و توسط سازمان ملل مطرح شد.

گسترش فناوری انرژی های تجدیدپذیر، بازسازی لایه اوزون، کاهش گازهای گلخانه ای و از همه مهم تر آگاهی های اجتماعی در زمینه محیط زیست و به وجود آوردن جنبش هایی نظیر "جنبش سبز" و "عدالت سبز" که عمدتاً در اروپا بود و ضمن بالابردن آگاهی های همگان، احزاب سیاسی را وادار می ساخت تا در برنامه های توسعه ایشان تجدید نظر کنند. (لوری و دیگران، ۱۳۸۶: ۱۶)

اگر با تعمقی در ژرفای کلمه محیط زیست ایران بنگریم به این نکته پی خواهیم برد که حلقه گمشده ای در این زنجیره هست و ما با تزریق مسکن هایی سعی در پنهان کردن آن می کنیم و دلیل اصلی گم شدن این حلقه ها، چیزی جز عدم آشنایی با فرهنگ محیط زیست در جامعه نیست. (طریقی، ۱۳۸۰):

۱-۱ طرح مسئله و تعریف آن

بررسی تاریخ تحول آموزش محیط زیست از قرن نوزدهم تاکنون نشانگر این واقعیت است که هرچه سطح آگاهی بشر از محیطش افزایش یافته، به همان میزان ترس از نابودی محیط زیست نیز فزونی یافته است. البته این ترس سبب شده است تا بشر در جستجوی راهی برای برون رفت از تهدیدات علیه محیط زیست برآید.

دانش در مورد بحران های زیست محیطی، تاثیرات نابودی محیط و تاثیر انسان در بروز گسترش این معضلات و راه حل هایی که در جهت کاهش این معضلات وجود دارد، لزوم آموزش زیست محیطی در کنفرانس های بین المللی مختلف به عنوان یکی از اهداف زیست محیطی رامورد تاکید قرار داده است. (رضوانی، ۱۳۸۴: ۴) از این رو توجه به آموزش محیط زیست به عنوان راه سهل و کم هزینه برای حفاظت از محیط زیست تا آنجا پیش رفت که اجلاس جهانی توسعه پایدار، سال ۲۰۰۵ میلادی را سرآغاز دهه "آموزش برای توسعه پایدار" نامگذاری کرد.

بدیهی است که آموزش و ارتقای سطح آگاهی مردم وظیفه ای همگانی است که همه سازمان ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی ملزم به اجرای آن هستند. و ترها از این طریق است که می توان در آینده به جامعه ای آگاه و مسئولیت پذیر دست یافت (پارکر و دیگران، ۱۳۸۲: ۱۲)

برای یک کشور کافی نیست که تعدادی قهرمان داشته باشد، ماسخت نیاز داریم که نسل هایی با افراد مسئولیت پذیر داشته باشیم. (چپراس، ۱۳۸۲: ۱۸)

رسانه های جمعی می تواند اثرات مهمی بر محیط زیست جامعه داشته باشند. اثرات رسانه ها بر رفتارهای مربوط به حفاظت از محیط زیست نه تنها از منظر تعاملات روزانه، بلکه به منظور کاربرد برنامه ریزی شده رسانه ها در تغییر رفتار مورد مطالعه قرار می گیرند. رسانه ها نقش اساسی در تغییر رفتارهای مربوط به حفاظت از محیط زیست دارند زیرا آنها عامل کلیدی انتشار اطلاعات در نظام های اجتماعی هستند و به عنوان عوامل اجتماعی، تأثیر قدرتمندی بر رفتارها و هنجارهای اجتماعی دارند.

در این پژوهش منظور از ارتباطات در آموزش و ارتقا فرهنگ زیست محیطی افراد جامعه - با توجه به اینکه عوامل انسانی مهم ترین نیروی تاثیر گذار در حفاظت از محیط زیست محسوب می شوند - همان روش ها و

فعالیت هایی است که رسانه می تواند در تغییر افکار، عقاید، گرایش و رفتارهای زیست محیطی افراد داشته باشد. لزوم دخالت شهروندان، فراهم آوردن امکان مشارکت آنان و وظیفه اطلاع رسانی به مردم در خصوص تصمیمات مربوط به محیط زیست هم اکنون در بسیاری از اسناد بین المللی به رسمیت شناخته شده است. برای نمونه، منشور جهانی طبیعت، دستورالعمل جامعه اروپا درباره ارزیابی زیست محیطی، موافقتنامه "آ.سه.آن" درباره ی حفظ و نگهداری طبیعت و منابع طبیعی، کنوانسیون ملل متحد درباره ی آثار زیست محیطی در چارچوب فرامرزی و کنوانسیون اروپایی حقوق بشر، همگی موبد وظایف اطلاع رسانی است (جعفری، ۱۳۷۶: ۷).

همچنین در برخی مطالعات به این نکته تاکید می شود که دادن اطلاعات می تواند نگرش های محیطی موجود را تقویت کند. هرچند رسانه ها می توانند اطلاعات موجود را تقویت کنند، لیکن عوامل دیگری نیز برای شکل دادن یا ایجاد نگرش های محیطی مورد نیاز است (ostman, R.E.parker, ۱۹۸۷: ۳-۹).

در این پژوهش متغیر اصلی در تاثیرگذاری بر محیط زیست رسانه های جمعی است و از بین رسانه های جمعی تلویزیون انتخاب شده است چرا که تلویزیون در دهه های اخیر شرفت های زیادی را به لحاظ کمی و کیفی پشت سر گذاشته و یکی از رسانه های اثر بخش و در عین حال متداول محسوب می شود. به خصوص اهمیت تلویزیون در کشورهای در حال توسعه بیشتر است، زیرا به گفته وبر بخش زیادی از مردم به علت بی سوادی قادر به استفاده از روزنامه، کتاب و مجله نیستند (Webber, ۲۰۰۲: ۱۲۲-۴) و دنیای تصویری تلویزیون به مردم این فرصت را می دهد که پدیده های جدید را ببینند و بشنوند و در مورد آنها تعمق کنند. (لمبو، ۱۳۸۸: ۲۸۵) اما اغلب رسانه ها به ویژه تلویزیون به موضوعات زیست محیطی توجه کمی دارند و در نتیجه این باعث کم اهمیت جلوه دادن مسائل محیطی می شود. (webber, ۲۰۰۰: ۳۴-۵۱).

در نتیجه دلایل مذکور، محقق را بر آن داشت تا با بررسی جایگاه فعلی محیط زیست در تلویزیون، قابلیت این رسانه را در افزایش سطح آگاهی عمومی و ارتقای فرهنگ زیست محیطی در بین مردم از منظر متخصصان محیط زیست و رسانه بررسی کند.